

Sygn. akt V CSK 102/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej [...] w C.
przeciwko C. P., E. W. i S. P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 września 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej E. W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 11 września 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

1/ odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2/ nie obciąża pozwanej kosztami postępowania kasacyjnego;

**3/ przyznaje adwokatowi K. P. od Skarbu Państwa-Sądu
Apelacyjnego w [...] kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset),
podlegającą podwyższeniu o podatek od towarów i usług (VAT)
tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację pozwanej E. W. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 25 stycznia 2013 r., którym uwzględnione zostało powództwo o zasądzenie kwoty 107.234, 88 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 kwietnia 2012 r.

Pozwana w skardze kasacyjnej powołała podstawę przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazała przyczynę objętą art.398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączyła z potrzebą udzielenia odpowiedzi na pytanie: czy zasada swobody umów przewidziana w art. 353¹ k.c. obejmuje sytuację, w której profesjonalista (powódka) zawiera umowę pożyczki z konsumentem, chociaż zdaje sobie sprawę z tego, że nie ma on możliwości finansowych do spłaty zadłużenia, które rośnie, mimo spłacania rat przez okres 5 lat, a ostatnia rata pożyczki obejmuje 80% i jest wyższa od sumy pierwotnego zadłużenia, z uwagi na wysokie koszty jej udzielenia, co prowadzi do uzyskania spłaty przez sprzedaż nieruchomości obciążonej hipoteką, zabezpieczającą spłatę. Powódce znany był stan majątkowy i zdolność płatnicza pozwanej, która przystępując do umowy dążyła do uregulowania zadłużenia, działała pod presją czasu i trudnej sytuacji finansowej, a wobec tego, czy treść umowy jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, a sama czynność dotknięta nieważnością na mocy art. 58 § 2 k.c. Wyjaśnienia wymaga również, czy dopuszczalne było ustanowienie, stosownie do art. 65 u.k.w.h., hipoteki na nieruchomości, skoro okoliczności jej ustanowienia wskazywały, że w istocie chodzi nie o zabezpieczenie spłaty pożyczki, lecz o faktyczną spłatę przez zaspokojenie się z nieruchomości, czy też umowa ustanowienia jej jest nieważna na mocy art. 58 § 1 k.c., jako sprzeczna z art. 65 u.k.w.h.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek zaskarżenia o szczególnym charakterze, skierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz eliminację orzeczeń oczywiście wadliwych, bądź dotkniętych nieważnością postępowania, nie zaś jako ogólnie dostępny środek

zaskarżania orzeczeń niesatysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przesądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występuje istotne zagadnienie, zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a zatem okoliczności przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt. 1 do 4 k.p.c. Nie podlegają natomiast badaniu podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Założenie wymagania objętego art. 398⁴ § 2 k.p.c. zostanie spełnione, jeżeli zostaną przedstawione w skardze kasacyjnej i uzasadnione przesłanki o charakterze publicznoprawnym, stanowiące podstawę wstępnej, merytorycznej oceny przyczyn określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Ugruntowane zostało w orzecznictwie zapatrywanie, że skarżący powinien wskazać przepisy prawne, na tle stosowania których wyłoniło się zagadnienie, sformułować je, podać argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen, a nadto motywację, że rozwiązanie go jest istotne nie tylko w rozpoznawanej sprawie, ale także dla praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz.151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.). Przedstawione przez skarżącą zagadnienie, sformułowane jako pierwsze, nie odpowiada wskazanym wymaganiom. Poruszone w nim kwestie nie stanowią, nie tylko nowego i nierozwiązanego dotychczas problemu prawnego, ale rzeczywistego zagadnienia. Sprowadzają się bowiem do zastosowania wskazanych norm prawnych do ustalonego stanu faktycznego oraz poddania kontroli prawidłowości zastosowania prawa materialnego przez Sąd

drugiej instancji. Nie odpowiada to rozumieniu tej przyczyny, objętej zakresem kognicji Sądu Najwyższego. Ponadto osadzenie pytania w realiach tej konkretnej sprawy pozbawia je wymaganej cechy abstrakcyjności. Niezależnie od tego zaznaczyć trzeba, że wykładnia zarówno art. 353¹ k.c., jak i art. 58 k.c. była przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego, a przedstawiona przez skarżącą argumentacja nie wskazuje na potrzebę wyrażania kolejnego stanowiska.

Powołanie problematyki wykładni art. 65 u.k.w.h. było bezprzedmiotowe, skoro nie dotyczy jej zaskarżone orzeczenie.

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, której podstawy Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu w granicach zaskarżenia.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady uregulowanej w art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., na której zastosowanie wskazywała trudna sytuacja majątkowa i rodzinna skarżącej oraz znaczenie dla niej przedmiotu sporu. Na mocy § 19 i 20 w związku z § 6 pkt 6 i § 13 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

[aw]